

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНУ ім. Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

2017 р.

Програма
фахового вступного випробування
для вступу на 5 курс навчання
зі спеціальності «УКРАЇНСЬКА МОВА
ТА ЛІТЕРАТУРА»

Миколаїв_2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розбудова незалежної України, розвиток української мови як державної потребують нових підходів до підготовки студентів вищої школи, особливе місце в якій посідає курс сучасної української мови. Його важливість визначається тим, що українська мова є однією з провідних навчальних дисциплін, не тільки предметом вивчення, а й засобом навчання основ усіх наук. Від ступеня володіння мовними та мовленнєвими навичками залежить загальний розвиток студентів, їхній світогляд.

Основна мета вивчення української мови у вищій школі – це формування національно-мовної особистості громадянина з високим рівнем володіння державною мовою України.

I. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Українська мова

Вступ. Українська мова - державна мова України

Предмет і завдання курсу. Його наукові основи.

Українська мова - національна мова українського народу, одна із форм вияву його національної культури.

Походження і розвиток української мови, її місце серед інших мов. Сучасні теорії витоків української мови. Роль І.П.Котляревського і Т.Г.Шевченка у становленні сучасної української літературної мови.

Мова як суспільне явище. Функції мови.

Літературна мова як унормована форма загальнонародної мови. Територіальні діалекти української мови.

Поняття про норми літературної мови. Норми літературної мови і культура мови. Українська мова як система. Рівні мови. Мовні одиниці.

Фонетика і фонологія. Культура мовлення

Предмет і завдання фонетики. Фонетичне членування мовного потоку. Фонетична фраза. Склад як частина фразового такту. Типи складів. Основні правила складоподілу в українській мові.

Звуки мови. Творення звуків. Будова мовленнєвого апарату. Активні й пасивні органи мовленнєвого апарату. Артикуляція і артикуляційна база.

Система фонем сучасної української літературно мови. Класифікація голосних фонем.

Класифікація приголосних фонем. Поняття про фонему. Основний вияв (інваріант) і варіант фонем. Асиміляція і дисиміляція приголосних.

Фонетичний аналіз слова.

Поняття про чергування фонем. Чергування варіантів однієї фонемі. Чергування фонем.

Найдавніші чергування. Чергування голосних у дієслівних коренях : /e/ - /o/; /i/ - /a/; /e/ - /i/; /o/ - /a/; /e/ - /и/ - /фонемний нуль/; в іменникових коренях : /o/ та /e/ - /фонемний нуль/; в іменникових суфіксах : /o/ та /e/ - /фонемний нуль/. Фонетичні умови чергування давніх /o/ та /e/ з /i/. Зміна /e/ на /o/ після шиплячих та й, чергування /y/ з /в/, /i/ з /й/, чергування /и/ у звукосполученнях /ри/, /ли/ з /o/ або /e/.

Чергування приголосних фонем при словозміні й словотворенні : /г/, /к/, /х/ , /ж/, /ч/,

/ш/; /з'/, /ц'/, /с'/.

Зміни приголосних /г/, /к/, /х/, /ж/, /ч/, /ш/, /з/, /ц/, /с/ перед прикметниковим суфіксом -ськ(ий) та іменниковим -ств(о). Чергування приголосних перед суфіксом -ин(а).

Культура мовлення. Уміння артикулювати звуки мови в різних позиціях. Засоби милозвучності в українській мові. Фонетичні синоніми.

Наголос. Його роль у розрізненні слів і їх форм. Характер українського наголошення. Основний і побічний наголоси у складних словах. Логічний і фразовий наголоси. Стилiстичне використання наголосу. Функції логічного наголосу в художній літературі.

Палаталізація. Співвідносність приголосних за твердістю-м'якістю.

Подовження приголосних, що виникло внаслідок прогресивної асиміляції. Випадки подвоєння і подовження приголосних в українській мові.

Правопис сумнівних приголосних.

Орфоепія і культура мовлення

Орфоепія як розділ мовознавства. Поняття "орфофон". Значення орфоепічних норм, причини їх порушення. Орфоепічні норми української літературної мови : вимова голосних і приголосних звуків, а також окремих звукосполучень; вимова слів іншомовного походження.

Орфоепічний аналіз слова. Орфоепічний словник.

Графіка

Виникнення і розвиток письма. Роль писемності в житті суспільства. Основні етапи і типи письма: піктографічне, ієрогліфічне, фонологічне (складове, буквено-звукове).

Слов'янські азбуки - глаголиця і кирилиця. Основні форми кириличного письма : устав, півустав, скоропис, в'язь.

Українські алфавіти (азбука). Апостроф, знак наголосу, розділові знаки. Історія розділових знаків. Співвідношення між буквами українського алфавіту і звуками української літературної мови.

Орфографія. Культура мовлення

Поняття орфографії. Співвідношення орфографії з графікою та орфоепією. Відомості з історії української орфографії. Основні принципи української орфографії - фонетичний, морфологічний, традиційний (історичний) та диференціюючий.

Поняття про орфограму. Типи орфограм.

Написання слів разом, окремо і через дефіс. Графічне скорочення слів. Правопис часток не, ні.

Правопис слів іншомовного походження.

Орфографічний аналіз тексту.

Культура мовлення. Робота з орфографічним словником. Перевірка написання слів і словоформ.

Історія української орфографії.

Уживання великої букви. Правила написання прізвищ і географічних назв. Правопис найуживаніших префіксів і суфіксів. Правила переносу частин слова із рядка в рядок.

Лексикологія і культура мовлення

Лексикологія як розділ мовознавства. Слово – одиниця мови. Значення слова і поняття. Багатозначні й однозначні слова. Пряме й переносне значення слова. Основні види

переносного вживання слова - метафора, метонімія і синекдоха.

Омоніми, їх види (омофони, омографи, омоформи). Стилістичне використання омонімів.

Синоніми, їх типи. Синонімічний ряд. Стилістичне використання синонімів. Словник синонімів.

Антоніми, їх типи. Стилістичне використання. Словник антонімів.

Пароніми. Словник паронімів. Стилістична роль паронімів. Усунення стилістичних помилок, викликане змішуванням паронімів.

Загальні і власні назви. Поняття про ономастику.

Склад сучасної української лексики за походженням. Спільнослов'янські та власне українські слова. Старослов'янізми в складі української лексики.

Запозичення з інших мов (грецизми і латинізми; слова тюркського походження; слова, запозичені із західноєвропейських мов). Інтернаціоналізми. Слова українського походження в інших мовах.

Активна і пасивна лексика. Застарілі слова (історизми, архаїзми) та їх стилістична роль. Неологізми. Типи неологізмів: загальномовні, індивідуально-авторські. Власне українські лексеми.

Стилістичне використання різних груп лексики в мові художньої літератури. Лексичний аналіз слова.

Культура мовлення. Вживання слів відповідно до їхнього значення. Доречне використання слів у переносному значенні стилістично забарвлених слів, лексичних повторів і синонімів як засобу зв'язку речень у тексті, а також синонімів для уникнення невиправданих повторів

Робота над синонімічним словником: добір за словником і текстами художнього й інших стилів синонімічних рядів, встановлення смислових і стилістичних відмінностей між словами в межах синонімічного ряду. Вправи на розрізнення синонімів і однокорених слів.

Лексика української мови з погляду її стилістичного використання. Загальноновживані слова. Побутова, суспільно-політична, професійно-виробнича, офіційно-ділова, науково-термінологічна лексика. Поняття терміна і термінології. З історії граматичних термінів.

Емоційна лексика (слова з позитивним і негативним забарвленням). Розмовно-просторічні слова. Діалектизми та жаргонізми. Особливості лексико-семантичної системи рідної говірки. Етикетна лексика.

Фразеологія і культура мовлення. Лексикографія

Поняття про фразеологію. Джерела фразеологізмів.

Класифікація фразеологізмів. Стилістичні функції фразеологічних одиниць. Фразеологічні новації останніх років. Фразеологічний розбір.

Культура мовлення. Вживання фразеологізмів із стилістичною метою. Робота з фразеологічними словниками.

Поняття про лексикографію. З історії української лексикографії. Типи словників: енциклопедичні й лінгвістичні. Різні типи лінгвістичних словників, їхня будова і правила користування ними. Найвидатніші вчені-лексикографи.

Морфеміка (Морфемна структура слова)

Морфеміка як учення про будову слова. Поняття про найменші значущі частини слова - морфеми. Типи морфем. Варіантність морфем.

Основа : непохідна і похідна - вільна (незв'язана), зв'язана.

Морфемний аналіз слова. Морфемний словник.

Культура мовлення. Спостереження над уживанням слів із суфіксами емоційної оцінки в художніх творах.

Історичні зміни морфемного складу: спрощення, перерозклад, ускладнення. Стилiстична роль префіксів і суфіксів.

Словотвір

Поняття про словотвір. Словотворення як джерело збагачення лексики. Основні одиниці словотворчої системи мови: словотворчий тип, словотворче гніздо, словотворчі засоби (ресурси), способи словотворення.

Похідні та твірні слова. Твірна основа. Форманти (словотворчі суфікси, префікси, інтерфікси, постфікси, афіксоїди, суфіксоїди та префіксоїди). Основні способи творення слів в українській мові – морфологічний і неморфологічний. Морфологічний: афіксальний, безафіксний, складання; неморфологічний : морфолого-синтаксичний, лексико-синтаксичний, лексико-семантичний. Стилiстичні властивості повторів.

Словотвірний словник. Словотвірний аналіз слів. Поняття про етимологію. Етимологічний словник. Робота над “Морфемним словником”.

Граматика. Морфологія

Предмет граматики української мови. Розділи граматики. Граматична категорія. Граматичне значення. Граматична форма. Єдність граматичного і лексичного значень слова. Основні засоби вираження граматичних значень слова.

Морфологія як розділ граматики. Принципи виділення частин мови.

Система частин мови в українській мові. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Визначення лексичного значення, морфологічних ознак, синтаксичної ролі слів, що належать до різних частин мови.

Іменник

Значення іменника, його морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Семантико-граматичні категорії : іменники загальні і власні, істоти та неістоти,

конкретні й абстрактні, одиничні та збірні, предметні та речовинні.

Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок.

Основні критерії диференціації іменників за ознакою роду (синтаксичний, морфологічний, семантичний, словотвірний). Іменники спільного роду. Рід невідмінюваних слів та аббревіатур. Стилiстичне вживання паралельних форм роду іменників.

Категорія відмінка. Основні значення відмінків. Кличний відмінок, особливості його вживання.

Типи відмін іменників. Поділ іменників I і II відмін на групи. Відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I-IV відмін. Відмінювання іменників, що мають лише форми множини. Відмінювання іменників, що мають форму прикметників. Незмінювані

іменники.

Стилістичне вживання синонімічних форм відмінкових конструкцій іменника. Наголос в іменниках при відмінюванні.

Морфологічний аналіз іменників.

Категорія числа, її значення й граматичне вираження. Іменники, що вживаються у формах однини і множини. Стилістичне вживання паралельних форм числа іменників.

Словотвір іменників. Продуктивні способи творення іменників. Наголос при утворенні іменників.

Правопис іменникових суфіксів. Правопис складних іменників.

Прикметник

Значення прикметника, його морфологічні ознаки й синтаксичні функції.

Лексико-граматичні групи прикметників. Якісні прикметники, їх ознаки. Ступені порівняння якісних прикметників. Стилістична роль простої і складної форм вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників. Стягнені і нестягнені форми.

Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Перехід прикметників із одного розряду в інший. Відмінювання прикметників. Тверда і м'яка групи прикметників. Правопис відмінкових закінчень прикметників.

Способи творення прикметників. Наголос у прикметниках. Субстантивація прикметників.

Правопис прикметникових суфіксів. Правопис складних прикметників.

Числівник

Значення числівника, його морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Числівники кількісні і порядкові. Розряди кількісних числівників за значенням

(власне кількісні, неозначено-кількісні, збірні, дробові) і будовою (прості, складні, складені).

Творення числівників. Відмінювання і правопис кількісних числівників. Зв'язок кількісних числівників з іменниками.

Стилістичне використання числівників.

Порядкові числівники, їх відмінювання. Наголос при відмінюванні числівників. Правопис числівників. Правопис складних іменників і прикметників, до складу яких входять числівники.

Займенник

Значення займенника, його морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Розряди займенників за значенням.

Правопис займенників. Стилістичне вживання займенників. Перехід слів інших частин мови в займенник (прономіналізація). Наголос у займенниках.

Відмінювання займенників, співвідносних з іменниками. Відмінювання займенників, співвідносних з прикметниками. Відмінювання займенників, співвідносних з числівниками.

Дієслово

Значення дієслова, його морфологічні ознаки і синтаксичні функції. Дієвідмінювані,

відмінювані і незмінні форми дієслова. Неозначена форма дієслова (інфінітив) як початкова форма дієслова.

Категорія виду дієслова. Творення видових форм. Одно- та двовидові дієслова. Категорія перехідності дієслова, способи її вираження. Категорія стану дієслова (активний, пасивний, зворотно-середній, нульовий). Зв'язок категорії стану з перехідністю і неперехідністю дієслів.

Дієслово як частина мови. Категорія особи дієслова. Значення форм першої, другої і третьої особи, їхнє морфологічне вираження.

Безособові дієслова. Категорія числа. Дієвідмінювання дієслів. Дві основи дієслова. Категорія способу дієслова. Основні значення дійсного, умовного і наказового способів дієслова. Синонімія способів. Правопис дієслів наказового способу.

Уживання особових і часових форм дієслів зі стилістичною метою. Способи творення дієслів. Наголос у дієсловах. Морфологічний аналіз дієслів.

Культура мовлення. Використання особових і часових форм дієслів зі стилістичною метою. Уживання особових форм в узагальнено-особовому і неозначено-особовому значенні в односкладних реченнях. Стилїстика особових форм на **-но, -то**.

Категорія часу дієслова. Значення теперішнього, минулого і майбутнього часу. Давноминулий час. Творення часових форм дієслова. Уживання форм одного часу замість іншого. Архаїчні групи дієслів. Вимова і правопис особових закінчень дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієприкметник

Дієприкметник як форма дієслова. Дієслівні й прикметникові ознаки дієприкметників. Активні й пасивні дієприкметники теперішнього і минулого часу, їх творення і вживання. Відмінювання дієприкметників. Перехід дієприкметників у прикметники (ад'єктивація) й іменники (субстантивація).

Морфологічний аналіз дієприкметників. Культура мовлення. Синоніміка складних і простих речень з дієприкметниковими зворотами.

Правопис дієприкметників. Наголос у дієприкметниках. Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Дієприслівник

Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові ознаки дієприслівника. Дієприслівники недоконаного виду (теперішнього часу) і доконаного виду (минулого часу).

Творення і вживання дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники (адвербіалізація).

Правопис дієприслівників. Наголос у дієприслівниках.

Культура мовлення. Правильне вживання дієприслівників в усному та писемному мовленні. Використання дієприслівникового звороту як засобу зв'язку речень у тексті, дотримання інтонацій речень із дієприслівниковими зворотами. Творення дієприкметників і дієприслівників.

Прислівник

Значення прислівника, його морфологічні ознаки і синтаксична роль. Структурно-

семантичні розряди прислівників : означальні, обставинні та безособово-предикативні. Прислівник у початковій школі.

Творення прислівників. Правопис прислівників. Наголос у прислівниках. Стилiстичні особливості прислівників із суфіксами емоційної оцінки. Морфологічний аналіз прислівників.

Ступені порівняння якісних прислівників. Перехід інших частин мови у прислівники. Уживання прислівників у ролі службових слів.

Службові частини мови: Прийменник

Загальне поняття про прийменник. Поділ прийменників за походженням. Поділ прийменників за морфологічною будовою.

Зіставлення прийменникового керування в українській і російській мовах. Порівняльна характеристика вживання прийменників з, до, в, у тощо в українській та російській мовах. Правопис складних прийменників.

Сполучник

Синтаксична роль сполучників у реченні.

Сполучники сурядності. Сполучники підрядності. Прості, складні і складені сполучники, їх правопис. Одиначні, повторювані та парні сполучники.

Частка

Групування часток за значенням. Модальні частки. Правопис часток.

Вигук

Особливості вигуку як частини мови. Групи вигуків. Розділові знаки при вигуках. Уживання вигуків у значенні іменників і дієслів. Написання звуконаслідуваних слів.

Синтаксис Синтаксис як розділ граматики. Предмет і завдання синтаксису. Одиниці синтаксису – словосполучення, речення, текст.

Словосполучення і речення. Поняття про словосполучення. Вияв у словосполученні національної специфіки мови. Сурядний і підрядний зв'язки слів у словосполученнях. Засоби синтаксичного зв'язку в сполученні слів.

Типи синтаксичних відношень між компонентами словосполучення. Синтаксичний аналіз словосполучення

Культура мовлення. Правила сполучуваності слів у словосполученнях. Синоніміка словосполучень. Типи словосполучень за морфологічними ознаками головного слова. Прості та складні словосполучення. Види синтаксичного зв'язку у словосполученнях.

Просте речення Речення як синтаксична одиниця. Найголовніші ознаки речення, що відрізняють його від словосполучення.

Типи речень : 1) за складом; 2) за структурою; 3) за наявністю граматичних засобів вираження заперечення; 4) за метою висловлювання.

Окличні речення як вираження емоційного стану мовця.

Розділові знаки в кінці речення. Неускладнені та ускладнені речення. Порядок слів у простому реченні. Актуальне членування речення. Логічний наголос.

Культура мовлення. Інтонія спонукальних і окличних речень, що передає різні

емоційні відтінки значення.

Риторичні запитання, виклад за допомогою запитань і відповідей як засіб виразності мовлення.

Логічний наголос і порядок слів як засіб підвищення точності й виразності мовлення.

Головні й другорядні члени речення

Головні й другорядні члени речення. Структура двоскладного речення. Підмет як головний член речення. Простий підмет, способи його вираження. Складений підмет, способи його вираження.

Присудок як головний член речення. Види присудків, способи їх вираження. Ускладнені присудки.

Другорядні члени речення. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта дії. Прямий і непрямий додаток, способи його вираження.

Означення як синтаксичне вираження атрибута. Узгоджені й неузгоджені означення, способи їх вираження.

Прикладка як особлива форма означення. Написання прикладки з означуваним словом.

Обставини як синтаксичне вираження різних ознак і відношень дії або стану. Типи обставин за значенням і способи їх вираження.

Синтаксичне й актуальне членування речення. Стилiстична роль другорядних членiв речення. Синтаксичний аналіз простого двоскладного речення.

Культура мовлення. Правильне вживання форм присудка при підметі, вираженому словосполученням або складноскороченим словом. Синоніміка присудків.

Стилiстична роль означень i порiвняльних зворотiв у художньому мовленні. Обставини як засiб зв'язку речень у текстах, їх синоніміка.

Стилiстичне використання розповiдних, питальних, спонукальних i окличних речень.

Узгодження підмета з присудком. Стилiстичне вживання різних форм присудків. Тире між підметом і присудком.

Односкладні речення

Односкладні речення з головним членом, співвідносним із підметом – називні (номінативні).

Односкладні речення з головним членом, співвідносним із присудком. Вираження в них головного члена речення.

Неповні речення

Повні й неповні речення. Двоскладні й односкладні неповні речення, їхні функції та структурні різновиди. Розрізнення неповних і формально схожих з ними повних односкладних речень. Пунктуація в неповних реченнях. Місце неповних речень у мовних стилях.

Нечленовані конструкції (слова-речення), їхні типи за значенням і функціями. Уживання неповних речень у діалозі, а також у складі речень для уникнення невиправданих повторень.

Стилiстична роль односкладних речень. Узагальнено-особові речення в усній народній творчості. Синтаксичний аналіз односкладних речень.

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами

Поняття про однорідні члени речення. Засоби вираження однорідності. Особливості інтонації в реченнях з однорідними членами.

Однорідні й неоднорідні означення.

Узагальнюючі слова при однорідних членах речення. Двокрапка й тире при узагальнюючих словах у реченні. Розділові знаки між однорідними членами.

Стилістичні особливості речень з однорідними членами. Уживання сурядних сполучників при однорідних членах речення.

Узгодження присудка з однорідними підметами. Види зв'язку між однорідними членами.

Речення з відокремленими членами

Відокремлені другорядні члени речення .

Синтаксичні, морфологічні та семантичні умови відокремлення. Відокремлені означення, прикладки. Відокремлені обставини, додатки. Стилістичні можливості відокремлених членів речення.

Розділові знаки при відокремлених другорядних членах речення. Відокремлення уточнюючих членів речення. Пунктуація при уточнюючих членах речення.

Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями

Вставні слова і сполучення слів. Інтонація вставних слів і словосполучень, їх стилістична роль.

Вставні речення, їх смислові функції, стилістичне вживання. Речення із вставленими конструкціями.

Звертання

Значення і способи вираження звертання. Місце звертання в реченні. Інтонація при звертанні. Самобутність українських звертань. Уживання розділових знаків при звертанні.

Особливості використання звертань у різних стилях мовлення.

Поняття про вокативні речення.

Культура мовлення. Уточнююча та увиразнююча роль відокремлених членів речення у художніх творах.

Стилістичні особливості діалогу в художніх творах. Риторичні звертання як художній засіб.

Складне речення

Поняття про складне речення як змістову, структурну та інтонаційну єдність. Засоби зв'язку частин складного речення.

Типи складних речень за способом поєднання частин: сполучникове, безсполучникове, складне речення з різними видами зв'язку.

Складносурядні речення

Складносурядне речення, його структура і засоби овормлення зв'язку між частинами.

Різновиди складносурядних речень : єднальні, звставно-протиставні та розділові. Розділові знаки в складносурядних реченнях.

Синтаксичний аналіз складносурядного речення.

Складнопідрядні речення

Складнопідрядне речення, його структура. Розмежування сполучників і омонімічних із ними сполучних слів.

Засоби оформлення зв'язку між головною і підрядними частинами. Структурно-семантична класифікація складнопідрядних речень із підрядними різних видів : з'ясувальними, означальними; займенниково-означальними. Складнопідрядні речення з підрядними обставинними : місця, часу, мети, умови, допусту, причини, наслідку, способу дії. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.

Синонімія складнопідрядних речень з підрядними різних видів і простих речень з відокремленими другорядними членами.

Синтаксичний аналіз складнопідрядного речення.

Безсполучникові складні речення

Безсполучникове складне речення, його структура, смислові відношення та засоби оформлення зв'язку між частинами. Типи безсполучникових складних речень - з однорідними та неоднорідними частинами.

Синтаксичний аналіз безсполучникових складних речень.

Інтонація та розділові знаки в безсполучникових складних реченнях. Стилiстичне забарвлення безсполучникових складних речень порівняно із сполучниковими.

Складні синтаксичні конструкції Багатокомпонентні складні речення

Поняття про багатокомпонентні складні речення. Структурні особливості та засоби оформлення зв'язку між частинами багатокомпонентного складного речення.

Типи багатокомпонентних складних речень: 1) багатокомпонентні складносурядні; 2) багатокомпонентні складнопідрядні – з однорідною та неоднорідною супідрядністю, послідовною та комбінованою підрядністю; 3) багатокомпонентні безсполучникові; 4) багатокомпонентні складні речення з різними видами зв'язку (змішаного типу).

Період

Період, його основні ознаки та структура. Особливості інтонування, розділові знаки між частинами періоду.

Стилiстика періоду. Синтаксичний аналіз складних синтаксичних конструкцій.

Конструкції з чужим мовленням

Способи передання чужого мовлення. Пряма мова.

Непряма мова. Заміна прямої мови непрямою і навпаки. Невласне пряма мова. Цитата. Діалог. Полілог. Розділові знаки при прямій мові, цитуванні, діалозі та полілозі.

Синтаксичний аналіз конструкцій із чужим мовленням.

Правильне вживання сполучників і сполучних слів у складних реченнях. Синоніміка складних речень – сполучникових і безсполучникових. Використання синонімічних складнопідрядних і простих речень із відокремленими членами. Синоніміка різних способів передачі чужого мовлення. Уживання розділових знаків залежно від змісту висловлювання.

Пунктуація

Основи пунктуації сучасної української літературної мови. Принципи української пунктуації. Основні правила пунктуації.

Пунктуаційний розбір. Вживання розділових знаків залежно від змісту, структури та

інтонації вислову. Кома в складному реченні. Тренувальні диктанти. Система розділових знаків: відділяючі і відокремлюючі. Основні правила вживання розділових знаків у кінці та в середині речення.

Стилістика

Поняття про стиль і стилістичну норму.

Стилі української літературної мови: офіційно-діловий, науковий, публіцистичний, художній, розмовний, епістолярний, конфесійний. Різновиди основних стилів мовлення.

Експресивні різновиди мовлення: урочистий, офіційний, фамільярний, інтимно-ласкавий, гумористичний, сатиричний.

Лінгвістика тексту

Поняття про складне синтаксичне ціле. Засоби зв'язку, організації та оформлення складного синтаксичного цілого. Структурні типи : складні синтаксичні цілі з ланцюжковим (послідовним), паралельним і змішаним зв'язком компонентів.

Стилістичний розбір тексту.

Поняття про текст. Тема, мета, заголовок. Структура тексту: зачин, основна частина, кінцівка. Поділ тексту на абзаци. Форма викладу змісту : монологічна, діалогічна, полілогічна.

Типи мовлення - розповідь, опис, міркування.

Складне синтаксичне ціле. Структурні типи синтаксичних цілих відповідно до різних класифікацій. Абзац. Роль абзацу в конструюванні тексту.

II. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ АБІТУРІЄНТІВ

Оволодіння системою знань, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційного рівня «магістра» за спеціальністю 035 «Філологія (українська мова)» і передбачає, що вступники повинні мати диплом бакалавра із зазначеного напрямку або перехресного напрямку, що передбачений правилами прийому; вільно володіти державною мовою, мати здібності до оволодіння знаннями та навичками в галузі фундаментальних та професійно орієнтованих філологічних дисциплін.

Фахове випробування вступників сприяє виявленню здібностей у майбутніх фахівців у галузі української філології. У процесі його проведення абітурієнти повинні показати навички та вміння спілкування англійською мовою, теоретичними знаннями з різних лінгвістичних та літературознавчих дисциплін, а також вміти реалізувати здобуті знання в майбутній професійній діяльності.

Вступник повинен продемонструвати:

- вільне володіння іноземною мовою, що передбачає а) наявність високого рівня знань з практичної фонетики, практичної граматики та практики усного та писемного мовлення англійською мовою, а також б) реалізацію мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності, комунікативних ситуаціях і сферах спілкування;

в уміння та навички використання базовий словник в обсязі програмних вимог (близько 4500 лексичних одиниць) та вживати їх в усній та письмовій формі рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності;

- знання основних концептів теоретичної фонетики, теоретичної граматики,

лексикології, словотвору, синтаксису, стилістики, історії англійської мови;

- вміння визначати відповідні мовні явища, здійснювати їх систематизацію та інтерпретацію, виходячи із теоретичних закономірностей функціонування мовної системи під час аналізу конкретного матеріалу;
- вміння оперувати основними поняття і загальними положення з теорії літературознавства при аналізі фактичних художніх творів зарубіжної літератури взагалі, і британської та американської літератури, зокрема.

ІІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 3,33 бали. Таким чином, правильна відповідь на 30 запитань оцінюється у 100 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3,3	6,7	10	13,3	16,7	20	23,3	26,6	30	33,3
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
36,6	40	43,3	46,6	50	53,3	56,6	60	63,3	66,6
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
70	73,3	76,6	79,9	83,3	86,6	90	93	96,6	100

Набрані бали додаються до загального вступного рейтингу студента.

Користуватися додатковою літературою під час написання вступного випробування не дозволяється.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Загальне мовознавство та історія лінгвістичних вчень

Базова література:

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / М. П. Кочерган. – К. : «Академія», 2008. – 288 с.
2. Лингвистический энциклопедический словарь. / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е изд., доп. – М. : БРЭ, 2002. – 684 с.
4. Сосюр Фердінан де. Курс загальної лінгвістики / Пер. Андрій Корнійчук, Костянтин Тищенко. Ред. Ніна Клименко / Фердінан де Сосюр. – К. : Основи, 1998. – 324 с.

Додаткова література:

1. Апресян Ю. Д. Избранные труды. Интегральное описание языка и системная лексикография / Ю. Д. Апресян. – Т. II. – М. : Языки русской культуры, 1999. – С. 263–305.
2. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений: Оценка. Событие. Факт / Н. Д. Арутюнова. – М. : Наука, 1988. – 339 с.
3. Бондарко А. В. Теория значения в системе функциональной грамматики: На материале

русского языка / Рос. академия наук. Ин-т лингвистических исследований / А. В. Бондарко. – М. : Языки славянской культуры, 2002. – 736 с.

4. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов / А. Вежбицкая. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
5. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков / Пер. с англ. А. Д. Шмелева под ред. Т. В. Булыгиной / А. Вежбицкая. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 355 с.
6. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови / І. Вихованець, К. Городенська. За ред. І. Вихованця. – К. : Унів. Вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
7. Журавлёв А. П. Фонетическое значение / А. П. Журавлёв. – Л. : ЛГУ, 1974. – 148 с.
8. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики / А. А. Леонтьев. – М. : СМЫСЛ, 1997. – 287 с.
9. Шмелев А. Д. Парадоксы идентификации // Тожество и подобие. Сравнение и идентификация / А. Д. Шмелев. – М. : Институт языкознания АН СССР, 1990. – С. 33–51.
10. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики / А. А. Леонтьев – М. : СМЫСЛ, 1997. – 287 с.
11. Щерба Л. В. О тройном аспекте языковых явлений и об эксперименте в языкознании // Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л. В. Щерба. – Л. : Наука, 1974. – 428 с.
12. Щерба Л. В. О частях речи в русском языке // Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л. В. Щерба. – М. : Наука, 1974. – 104 с.

Теоретичні проблеми синтаксису сучасної української мови

Базова література:

1. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець : [монографія]. – К. : Наукова думка, 1992. – 224 с.
2. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови : Синтаксис / А. П. Загнітко : [монографія]. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
3. Загнітко А. П. Теоретична граматика сучасної української мови : Морфологія. Синтаксис / А. П. Загнітко : [монографія]. – Донецьк : Бао, 2011. – 992 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган : [підручник]. – К. : ВЦ «Академія», 2003. – 464 с. (Альма-матер).
5. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : Проблемні питання / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська : [навч. посібник]. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
6. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис / За заг. ред. акад. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1972. – 516 с.
7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови / К. Ф. Шульжук : [підручник]. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 408 с. (Альма-матер).

Допоміжна література:

1. Акимова Г. Н. Новое в синтаксисе современного русского языка : монография / Г. Н. Акимова. – М. : Высшая школа, 1990. – 168 с.
2. Актуальные проблемы русского синтаксиса / под. ред. К. В. Горшковой, Е. В. Клобукова. – М. : Изд-во Московского университета, 1984. – 307 с.

3. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы / Н. Д. Арутюнова : [монография]. – М. : Наука, 1976. – 383 с.
4. Бабайцева В. В. Система членов предложения в современном русском языке : монография / В. В. Бабайцева. – М. : Просвещение, 1988. – 158 с.
5. Блумфилд Э. Язык : монография / Э. Блумфилд. – М. : Прогресс, 1974. – 447 с.
6. Бондарко А. В. Функциональная грамматика : монография / А. В. Бондарко. – Л. : Наука, 1984. – 136 с.
7. Виноградов В. В. Русский язык : Грамматическое учение о слове : монография / В. В. Виноградов. – Л. : Учпедгиз, 1947. – 784 с.
8. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення : монографія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1983 – 219 с.
9. Есперсен О. Философия грамматики : монография / О. Есперсен. – М. : Изд-во иностранной литературы, 1958. – 404 с.
10. Золотова Г. А. Очерк функционального синтаксиса русского языка : монография / Г. А. Золотова. – М. : Наука, 1973. – 351 с.
11. Золотова Г. А. К построению функционального синтаксиса русского языка / Г. А. Золотова // Проблемы функциональной грамматики. – М. : Наука, 1985. – С. 87–93.
12. Кононенко В. И. Системно-семантические связи в синтаксисе русского и украинского языка : монография / В. И. Кононенко. – К. : Вища школа, 1976. – 209 с.
13. Кржижкова Е. Адвербиальная детерминация со значением места и направления : Опыт трансформационного анализа / Е. Кржижкова // Вопросы языкознания. – 1967. – № 2. – С. 32–48.
14. Кротевич Е. В. Синтаксические отношения между членами словосочетания и предложения Е. В. Кротевич // Вопросы русского языкознания : [под. ред. Е. В. Кротевича]. – Львов : Изд-во Львовского ун-та, 1956. – Кн. 2. – С. 3–18.
15. Ломтев Т. П. Вторичные синтаксические отношения между словами в предложении / Т. П. Ломтев // Проблемы истории и диалектологии славянских языков. – М. : Наука, 1971. – С. 174–180.
16. Ломтев Т. П. Предложение и его грамматические категории : монография / Т. П. Ломтев. – М. : Изд-во Московского университета, 1972. – 199 с.
17. Мартынов В. В. Функциональная грамматика и категории языка / В. В. Мартынов // Проблемы функциональной грамматики. – М. : Наука, 1985. – С. 15–161.
18. Мухин А. М. Синтаксемный анализ и проблема уровней языка : монография / А. М. Мухин. – Л. : Наука, 1980. – 308 с.
19. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении : монография / А. М. Пешковский. – М. : Учпедгиз, 1928. – 451 с.
20. Плющ М. Я. Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення : монографія / М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1986. – 175 с.

Теорія літератури та історія літературно-художньої критики

Базова література:

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Л. Літопис, 2002. – 832 с.

2. *Баррі П.* Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пітер Баррі – К., 2008. – 360 с.
3. *Білецький Л.* Основи української літературно-наукової критики: спроба літературно-наукової методології / Л. Білецький. – Т.1. – К., 1998. – 354 с.
4. *Білоус П. В.* Теорія літератури : навчальний посібник / П. В. Білоус. – К., 2013. – 393 с.
5. *Борев Ю. Б.* Роль литературной критики в художественном процессе / Ю. Б. Борев. – М., 1972. – 389 с.
6. *Галич О. А.* Теорія літератури : навчальний посібник / О. А. Галич, В. Н. Назарець, Е. М. Васильєв. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
7. *Галич О. А.* Історія літературознавства: У 2 ч. – Ч. 2 : Українське літературознавство / О. А. Галич. – Луганськ, 2006. – 315 с.
8. *Галич О. А.* Історія літературознавства : підручник / О. А. Галич. – К., 2013. – 392 с.
9. *Гнатюк М.* Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ початку ХХ сторіч / М. Гнатюк. – Львів, 2002. – 208 с.
10. *Гром'як Р.* Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття) / Р. Гром'як. – Тернопіль, 1999. – 410 с.
11. *Даниленко І.* Теорія віршування : Аналіз поетичного тексту : практикум / Ірина Даниленко. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. – 123 с.
12. *Егоров Б. Ф.* О мастерстве литературной критики: Жанр. Композиция. Стиль / Б. Ф. Егоров. – Л., 1980. – 421 с.
13. *Зинченко В. Г.* Литература и методы ее изучения. Системно-синергетический подход : учебное пособие / В. Г. Зинченко, В. Г. Зусман, З. И. Кирнозе. – М. : Флинта : Наука, 2011. – 280 с.
14. *Ільницький М.* Критика і критерії / М. Ільницький. – Львів, 1998. – 326 с.
15. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія : у 3-х книгах : навч. посібник / упоряд. П. М. Федченко. – Кн. 1. – К. : Либідь, 1996.
16. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія: у 3-х книгах : навч. посібник / упоряд. П. М. Федченко. – Кн. 2. – К. : Либідь, 1998.
17. Історія української літературної критики ХІХ ст. – К., 1988. – 224 с.
18. *Карпіловська Є. А.* Українська література ХІ–ХV століть : хрестоматія з коментарями / Є. А. Карпіловська., Л. О. Тарновецька. – Чернівці, 1997. – 368 с.
19. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка; упор. і наук. ред. Д. Уліцької. – К., 2006. – 543с.

Додаткова література:

1. *Агеєва В.* Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму: монографія / В. Агеєва. — К., 2003. – 320 с.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Л. : Літопис, 2002. – 832 с.
3. *Барт Р.* Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Р. Барт. – М., 1989. – 616 с.
4. *Бахтин М. М.* Вопросы литературы и эстетики / М. М. Бахтин. – М., 1975. – 504 с.
5. *Бахтин М. М.* Формы времени и хронотопа в романе // Вопросы литературы и эстетики.– М., 1975. – С. 234–407.

6. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 424 с.
7. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / П. Баррі. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с.
8. Веселовский А. Н. Историческая поэтика / В. Веселовский. – М. : Высш. шк., 1989. – 404 с.
9. Виноградов В. В. Проблема авторства и теория стилей / В. В. Виноградов. – М., 1961. – 645 с.
10. Гадамер Х.-Г. Истина и метод / Х.-Г. Гадамер. – М., 1988. – 704 с.
11. Драгоманов М. Літературно-публіцистичні праці / М. Драгоманов. – Т. 2. – К., 1973.
12. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ початку ХХ сторіч / М. Гнатюк. – Львів, 2002. – 546 с.
13. Гинзбург Л. Я. О лирике / Лидия Гинзбург. – М. : Интрада, 1997. – 408 с.
14. Зубрицька М. HomoLegens: читання як соціокультурний феномен. – Л., 2004.
15. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : монографія / Н. Х. Копистянська. – Львів : ПАІС, 2005. – 368 с.
16. Костенко Н. В. Українське віршування ХХ століття / Н. В. Костенко. – К. : Либідь, 1993. – 232 с.
17. Коцюбінська М. Х. Образне слово в літературному творі. Питання теорії художніх тропів / М. Х. Коцюбінська. – К. : Видавництво АН УРСР, 1960. – 188 с.
18. Лексикон загального і порівняльного літературознавства. – Чернівці : Золоті літвири, 2001. – 634 с.
19. Литературный энциклопедический словарь. – М. : Сов. энцикл., 1987. – 750 с.

Сучасна українська література

Базова література:

1. Дві тонни : Антологія поезії двотисячників / упор. Б.-О. Горобчук, О. Романенко. – К. : Вид-во Романенка «Маузер», 2007. – 304 с.
2. Антологія української поезії II половини ХХ сторіччя / [автор передм. та упор. Ю. Ковалів]. – К. : Гранослов, 2001. – 432 с.
3. Антологія альтернативної української поезії зміни епох. Друга половина 80-х – початок 90-х років / [упор. Ю. Позаяк]. – Харків : Майдан, 2001. – 184 с.
4. Квіти в темній кімнаті: Сучасна українська новела: Найяскравіші зразки української новелістики за останні п'ятнадцять років / упор., передм., літ. ред. В. Даниленка. – К. : Генеза, 1997. – 432 с.
5. Опудало: українська прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х рр. ХХ ст. / упор., передм., літ. ред. В. Даниленка. – К. : Генеза, 1997. – 384 с.
6. Гундорова Т. Кітч. Література. Травестії. – К. : Факт, 2008. – 284 с.
7. Гундорова Т. І. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
8. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури : [монографія]. – К. : Академвидав, 2006. – 504 с.

Допоміжна література:

9. Моренець В. П. Оксиморон: Літературознавчі статті, дослідження, есеї. – К. : Медіа Груп, 2010. – 528 с.
10. Зборовська Н., Ільницька М. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків. – Львів : Літопис, 1999. – 336 с.
11. Забужко О. Хроніки від Фортінбраса: Вибрана есеїстика 90-х. – К. : Факт, 1999. – 340 с.
12. Гендерні студії в літературознавстві : навчальний посібник / За ред. В. Л. Погребної. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2008. – 222 с.
13. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. – К. : Факт, 2003. – 320 с.

Програма розглянута на засіданні фахової комісії для вступу на здобуття ступеня магістра (протокол № 1 від « 24 » лютого 2017 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні Приймальної комісії університету (протокол № 7 від « 27 » лютого 2017 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

[Handwritten signature]

І.А.Олійник